

ÅRSPLAN
ANDUNGEN BARNEHAGE
2021-2022

«ET GODT STEG PÅ VEIEN»

Andungen Barnehage

Andungen barnehage er en privat foreldreeiet barnehage (Samvirkeforetak). Barnehagen startet opp 15. august 1992, og hadde da 2 avdelinger med plass til 34 barn.

Andungen har vokst i takt med samfunnsutviklingen og behovet for barnehageplasser i kommunen og på Andøya. Andungen har i dag 7 fullverdige avdelinger, og kan gi tilbud til 108 barn. August 2021 startet vi på en utvidelse av barnehagen. Det er ønskelig med bedre plass for barn over 3 år, og styret besluttet derfor å bygge på en etasje over Andrik, hovedkjøkkenet og Andemor. I byggeperioden har vi redusert antall barn til 97, fram til vi flytter inn i den nye avdelingen. Vi har 4 småbarnsavdelinger (1-3 år), og får fra nyttår 4 avdelinger for barn i alderen 3-5 år. Vi endrer på vår struktur; og i den nye avdelingen vil vi samle alle førskolebarn.

Barnehagen ligger i naturskjønne omgivelser med kort vei til sjø og strand, og masse friareal og natur rundt oss. Barnehagen reiser til Bragdøya 3 ganger i uken med ulike grupper.

Eiere:

Foreldre som får plass til sine barn i barnehagen blir automatisk medeiere, og må betale en andel på kr. 3000,- ved oppstart. Andelen tilbakebetales når siste barn i familien slutter i barnehagen. Medlems-skapet medfører dugnadsplikt på inntil 10 timer i året.

Årsmøte (juni) er Samvirkeforetakets generalforsamling. Der velges representanter til styret og samarbeidsutvalget. Representantene velges for en to-årsperiode. (Se vedtektene).

Barnehagens FAU velges på høstens foreldremøte. Det velges en representant fra hver avdeling.

Foreldresamarbeid:

Det avholdes et foreldremøte på høsten og foreldresamtaler i november/ desember.

I tillegg arrangerer vi tema-kvelder etter ønske fra foreldrene. Annen hvert år arrangeres det førstehjelpskurs for foreldrene /dersom det er interesse for det).

Åpningstid:

Barnehagen har normalt en åpningstid fra 07.00- 17.00.

Barnehagen er stengt i romjulen og i «den stille uken» før påskehelgen.

Barnehagen avvikler to planleggingsdager i forbindelse med stenging ved jul og påske. Tre planleggingsdager holdes på dagtid, og barnehagen er stengt.

Barnehageåret 2021-2022 er det planleggingsdager 22. oktober, 25. og 27. mai.

Måltider:

Etter «koronaperioden» har vi endret litt på mattilbudet i barnehagen. Alle barn får 2 varme måltid og 2 brødmåltid i uken. Alle barn må ha med matpakke en

gang i uken (turdag), samt at de må ha med niste/ frukt hver dag til 14.30 måltidet. Barna kan også spise frokost i barnehagen, men må ha med seg egen «frokostmatpakke».

Foreldre/ barn og ansatte betaler kr. 250,- pr måned i kostpenger. Under «korona-epidemien» har vi ikke servert mat på grunn av hensyn til smittevern og tidspress ved oppdeling i kohorter. Vi håper at vi i løpet av høsten kan servere to varme måltider i uken, samtidig som vi ivaretar krav om smittevern.

Dagsrytme:

Normal dagsrytme med måltider	07.00- 08.30: Frilek. Matpakkefrokost for de som ønsker det. 07.00- 09.30: Frilek 09.30- 11.15: Pedagogisk tilrettelagt aktivitet på avdelingene. 11.15-12.00: Lunsj/ Hvile for de minste så lenge de har behov for det. 12.00-14.30: Utelek 14.30: Lite måltid 15.00- 17.00: Frilek ute/inne 17.00: Barnehagen stenger
-------------------------------	--

Ansatte:

Andungen barnehage har et engasjert og stabilt personale, hvor noen har vært med siden oppstart. For tiden er vi 30 ansatte, og derav er det 9 menn.

Personalet har bred kompetanse både faglig og erfaringsmessig. Vår filosofi er at nyansatte skal ha kompetanse som tilfører barnehagen enda mer, og som gir oss inspirasjon med nye tanker og ideer.

Hva styrer barnehagedriften?

1. Lov om barnehager.)

I barnehagelovens formål står det:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering».

2. <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/barnehage/rettskildene/lover-og-forskrifter/rammeplan-for-barnehagens-innhold-og-oppgaver/>

Rammeplanen omtaler:

- Barnehagens verdigrunnlag
- Ansvar og roller
- Barnehagens formål og innhold
- Barns medvirkning
- Samarbeid mellom barnehage og hjem
- Overganger
- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Barnehagens arbeidsmåter
- Rammeplanens fagområder- som gir klare retningslinjer om det faglige innholdet

3. Barnehagens egne vedtekter. Barnehagens styre.

Barnehageeieren har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk, jf. barnehageloven § 7

første ledd. Barnehageeieren har dermed juridisk ansvar for kvaliteten på barnehagetilbudet.

Et kompetent pedagogisk personale er en forutsetning for et barnehagetilbud av god kvalitet. Det forutsettes derfor at barnehageeieren vektlegger de ansattes faglige og pedagogiske vurderinger i sin styring.

4. Andre styrende dokumenter som regulerer barnehagens drift i forhold til blant annet: innhold, bemanning, ansettelse, økonomi, miljørettet helsevern, HMS-helse miljø og sikkerhet.
5. For tiden diskuteres nytt finansieringssystem til private barnehager (Storberget-rapporten «Du er henta»). Utvalget mener at kommunene selv skal vurdere tilskudd til private barnehager. Dersom rapporten blir godkjent så betyr det vanskeligere arbeidsforhold for de private barnehagene.

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/barnehage/rettskildene/>

Hva er en årsplan?

Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Styreren skal lede prosessen med å utarbeide årsplanen. Årsplanen skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. Årsplanen skal blant annet vise hvordan barnehagen arbeider med omsorg, lek, danning og læring. Her må også progresjon tydeliggjøres. Det skal synliggjøres hvordan barns og foreldres medvirkning bringes inn i planleggingsarbeidet og hvordan barnehagen vurderer sitt pedagogiske arbeid. Det skal også fremkomme hvordan barnehagen arbeider med tilvenning av nye barn og ivaretar samarbeid og sammenheng med skolen.

I samiske barnehager skal årsplanen bygge på den samiske årstidskalenderen. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen knytter det pedagogiske arbeidet til årets gang og endringene i naturen

Alle barnehager er pålagt å skrive en egen årsplan (jfr. Barnehageloven og rammeplanen).

Årsplanen skal presentere barnehagen på en slik måte at det tydelig kommer fram hvordan personalet jobber med områdene i rammeplanen.

Denne årsplanen skal gi et innblikk i hvordan barnehagen vil jobbe i det kommende barnehageåret, og hva vi vil ha fokus på i vårt arbeid for at barna skal trives og utvikle seg.

Dette barnehageåret blir også litt spesielt; vi startet på grønt nivå i forhold til smittevern, men valgte å holde kohorter inne for å hindre smitte. I uteleken har barna lekt fritt på hele lekeplassen.

Styret vedtok å starte utbygging av barnehagen. Dette for å gi bedre plass til de eksisterende 108 plassene, samt at personalet trenger flere arbeidsrom.

Vi besluttet å prøve ut en modell hvor vi samler alle førskolebarn i en avdeling. Dette har vi ikke prøvd ut før. Det vil si at alle barn som er født 2016 flytter inn i ny avdeling så fort som denne er ferdig (ca. 1. desember).

NB: Vi ønsker å gå foran med et godt eksempel i tråd med vårt satsningsområde/ bærekraftig utvikling, og for å spare miljøet vil den og denne pedagogiske delen av årsplanen kun bli lagt ut digitalt.

Rammeplanens innhold- og hvordan vi jobber med det i Andungen barnehage.

Ny i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære». (Rammeplanen).

Normalt har vi følgende rutiner for oppstart av nye barn i Andungen barnehage (unntak er koronaperioden):

- Det inviteres til foreldre møte for nye foreldre i begynnelsen av juni. (I år ble nye foreldre invitert til digitalt foreldremøte). Her ønsker vi å gjøre foreldrene kjent med barnehagen, praktisk informasjon og pedagogisk arbeid.
- Det blir avtalt tid for første foreldresamtale, jfr. vår språkstandard.
- Nye barn starter tilvenning til barnehagen fra den oppstartsdato som de har fått.
- Vi er tydelig på at det er viktig at barna er trygge før dere forlater dem, og det er individuelt hvor lang tid dette tar. Det er viktig at personalet og foreldrene kommuniserer godt, og at dere gjør tydelige avtaler og inkluderer barna i avtalene. Noen barn blir fort trygge, mens andre trenger mer tid.

Overgang innad i barnehagen

«Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe». (Rammeplanen).

Slik legger vi til rette for at barn og foreldre får tid og rom for å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe:

- Barna må i løpet av barnehagetiden bytte avdeling en til to ganger. Da møter de nye barn og nye voksne. For noen barn kan dette gå helt «knirkefritt», men for andre kan overgangen være krevende.
- Så fort vi har gjort nytt opptak på våren, så setter vi sammen de nye gruppene som skal etableres til neste høst. Etter påske begynner vi med interne besøk (våren 2021 var barn og voksne på besøk i en hel uke p.g.a. smittervernreglene), slik at barna blir kjent med lokalene og de voksne som jobber der. Slik forbereder vi barna på overflyttingen som skjer til høsten.
- Foreldre blir orientert om hvilken avdeling/gruppe deres barn blir flyttet til, og de har mulighet til å gi innspill i forhold til plassering av sitt barn.

Overgang til SFO/skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen». (Rammeplanen).

Barn skal ha et sammenhengende læringsløp fra barnehage til SFO og skole. Et samarbeid mellom barnehagen og SFO/skolen er derfor viktig. Kristiansand kommune har utarbeidet rutiner for dette samarbeidet. Både foreldre og barn deltar i arbeidet for å skape en trygg og god overgang. Det er utarbeidet et overføringsskjema til SFO/skole hvor foreldre og barnehagen samarbeider om å beskrive barnet som skal begynne på skolen. I Andungen barnehage gjennomførte vi sist vår en overføringssamtale med skole/ SFO for hvert barn, hvor også foreldrene fikk anledning å delta. Dette var en god og positiv opplevelse for foreldre, skole/SFO og barnehagen.

Det er viktig for oss, gjennom våre planer og vårt pedagogiske arbeid, å gi barna et godt og fast fundament for å «takle» skolestarten. Gjennom rike opplevelser og erfaringer ønsker vi å gi barna et godt grunnlag innenfor språklig utvikling og sosial kompetanse. Våren 2022 vil alle førskolebarn i Andungen barnehage gå på samme avdeling. Det gjør at vi kan spisse det pedagogiske tilbudet til denne gruppen, og vi håper at barna knytter flere relasjoner slik at de har mange «bein» å stå på.

- Vi gir et variert og godt pedagogisk tilbud.
- Vi tilbyr svømmekurs for førskolebarna.
- Vi samarbeider med nærskolen (Sjøstrand skole).
- Innen 1. mai leveres overføringsskjema for hvert barn.
- Det avholdes overføringsmøter.

Lenker:

En rød tråd (Kristiansand kommune)

http://kristiansand.extend.no/export/nyekristiansand/barnehage/docs/doc_5626/index.html

Fra eldst til yngst (Udir)

<https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/andre-dokumenter/kd/2008/fra-eldst-til-yngst-samarbeid-og-sammenh/id517292/>

Samarbeid med andre partnere

Barnehagen har mange aktuelle samarbeidspartnere som barnevern, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), HABU, ABUP, helsestasjon, skoler, Universitetet i Agder etc. Her kan barnehagen hente hjelp hvis det er behov for det.

Helsetjenester som omhandler barn er nå samlokalisert i **Familiens Hus**, der man treffer helsesykepleier, familieterapeut, jordmor, fysioterapeuter, barnevernsarbeidere og skolehelsetjenesten. Foreldre og/eller barnehagen kan henvende seg her når det er behov for det. I det tverrfaglige samarbeidet (TFA) kan vi få veiledning/avklaring. Denne møteplassen har til hensikt å kartlegge hjelpebehovet slik at familier og barnehager får riktig hjelp, og bidrar til best mulig utvikling for barnet.

I Kristiansand kommune blir det nå satt fokus på bedre tverrfaglig samarbeid (BTI).

Foreldresamarbeid

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling». (Rammeplanen).

Barnehagen skal samarbeide med foreldrene både individuelt og som gruppe. Foreldrenes medvirkning er nedfelt i barnehageloven. Foreldre skal ha mulighet til innflytelse gjennom Samarbeidsutvalg, foreldreråd, foreldremøter og foreldresamtaler. Oppdragelse er foreldrenes ansvar ifølge barnekonvensjonen og barneloven. Barnehagen skal være et supplement til hjemmet.

Foreldre og personalet har et felles mål om å gi det beste til barnet, slik at det kan bli den beste utgaven av seg selv. Da trenger vi et samarbeid som er basert på tillit, åpenhet og respekt.

Samarbeidet om hvert enkelt barn skjer i de daglige møtene og planlagte samtaler. Alle barnehager skal ha et samarbeidsutvalg. Samarbeidsutvalget skal godkjenne barnehagens årsplan.

Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt, og må skrive under på taushetsløfte i forhold til informasjon som gjelder barn, foresatte og personalet. Alle som jobber i barnehagen, må legge fram politiattest. Barnehagen har en lovpålagt opplysningsplikt til barnevernet som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare. Foreldre vil som hovedregel bli informert og involvert i saker som gjelder deres barn.

Barn og barndom

*«Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av **trivsel, vennskap og lek**, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv.*

Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art. 3 nr. 1. Dette er et overordnet prinsipp som gjelder for all barnehagevirksomhet.

Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv. Barnehagen skal gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner. Barna skal møtes med empati og få mulighet til å videreutvikle egen empati og evne til tilgivelse». (Rammeplanen).

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt

samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

Personalet skal

- støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
- forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.

Det er viktig at de ansatte i Andungen barnehage reflekterer over egen praksis, og at vi stiller hverandre spørsmål om den måten vi handler på er pedagogisk riktig og fordelaktig for barnets utvikling.

I Andungen barnehage er vår filosofi at grunnleggende sosial kompetanse er av vesentlig betydning for alle utviklingsområder.

Vi har nulltoleranse for mobbing, og personalet har ansvar for egenvurdering (jfr. handlingsplan). Barnehagelovens § 41 kapittel 8 er tydelig på krav til barnehagens psykososiale miljø.

Det viktigste i livet Det viktigste i livet er å være lykkelig.

Ha en hverdag der en får være sammen med sine venner.

Der en får tid til å leke. Der en får utfordringer å strekke seg etter.

Der en hele tiden lærer nye ting. Der de voksne får barna til å føle seg verdifull.

Der barnet får lov til å bruke sine ressurser.

Der det alltid er et fang for trøst.

Det viktigste i livet er å ha mange fine minner å tenke tilbake på, og samtidig vite at det vil skje noe nytt rundt neste sving.

Det viktigste i jobben for oss voksne i Andungen er å vite at vi til enhver tid prøver å gi barna mest mulig av denne lykken.

Lek-

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.

Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal

være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.

Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne.

Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.

Personalet skal:

- organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
  - bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer
  - fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek
  - observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser
  - veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre
  - være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek
  - ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.
- (Rammeplanen).

I Andungen barnehage legger vi vekt på å skape allsidige lekearena ute og inne. Det er de voksne sitt ansvar å gi tilskudd til leken, slik at barna videreutvikler den. Vår filosofi er at når vi gir barna opplevelser, erfaringer og kunnskap så er de i stand til å utvikle leken. Det gjør vi med at vi er aktive deltakere, tar med barna på nye opplevelser/ turer, og at vi reflekterer sammen med barna. Det er viktig at barna er med på å bestemme og medvirke.

**DET JEG HØRER GLEMMER JEG
DET JEG SER HUSKER JEG
DET JEG OPPLEVER – DET FORSTÅR JEG!**

I Andungen barnehage går lek og læring hånd i hånd.

- og læring

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Personalet skal:

- *sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring*
- *legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling*
- *være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter*
- *støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner*
- *utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold*
- *støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem*
- *sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser»*
(Rammeplanen).

I Andungen barnehage jobber vi prosessorientert. Det vil si at vi har et tema, men det er barnas interesse som staker veien videre. Valg av arbeidsmetode gir mulighet til å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Vi ønsker at arbeidsmetoden skal skape større engasjement, interesse og motivasjon. Vi jobber tverrfaglig- det vil si at vi tar inn mange av rammeplanens fagområder i et og samme tema:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
(Se Rammeplanen/ for utdyping av fagområdene).

Demokrati og barns medvirkning

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta

Personalet skal:

- tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
- støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet
- synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet
- legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring.»
- (Rammeplanen).

Andungen barnehage skal være et sted som fremmer danning og læring. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap hvor barna får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Barnas medvirkning handler først og fremst om en holdning hos de voksne i relasjon med barn. Barn skal bli møtt som et selvstendig lite menneske.

Uavhengig av alder og forutsetninger skal barn få erfare at deres stemmer blir lyttet til. Vi skal sørge for at barns erfaringer og synspunkter får innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Fra høsten 2020 starter vi med gjennomføring av barnesamtaler. Samtalene handler om trivsel, medbestemmelse, interesser, rom for lek mm. Vi starter med de eldste barna, og ser etter hvert hvordan vi vil gjennomføre samtalene med de minste barna.

For barnets demokratiske utvikling er det viktig at vi starter med bevisstgjøringen om hvem er jeg, og hvem er jeg i forhold til andre på Andøya, Kristiansand, Europa og verden.

Kommunikasjon og språk

«Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. I barnehager for samiske barn i samiske distrikt skal barnehagen fremme barnas samiskspråklige kompetanse.

Personalet skal

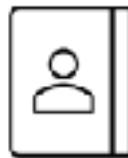
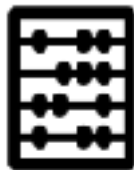
- anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling
- stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler
- sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser
- være bevisst på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn
- følge med på barnas kommunikasjon og språk og fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive, eller som har sen språkutvikling
- bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse». (Rammeplanen)

I Andungen barnehage har vi stort fokus på barnets språkutvikling. Det er viktig at 1- åringen kommer i gang med språkutviklingen, og det er viktig at

barnehagen og foreldre stimulerer barnet i dets språklige utforskning. Barn som har sen språklig utvikling, har vanskelig for å ta «forsinkelsen» igjen.

Godt utviklet språk er av stor betydning for barnets lek, lekekompetanse og sosial kompetanse – og er grunnleggende for barnets lese og skrive opplæring og utvikling. Se for øvrig informasjon om Språkløyper og Bravoleken under vårt satsningsområde.

I Andungen barnehage gjør vi bruk av TRAS (Tidlig registrering av språk) som er en observasjon av språkutviklingen til barn i alderen 2-5 år. «Alle med» er et observasjonsskjema for barnets utviklingsområder innen språk, lek, sosio/emosjonell, hverdagsaktiviteter, trivsel og sansemotorisk utvikling. Vi benytter «Alle med» observasjon på de minste barna.

Barnehagens digitale praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

I Andungen barnehage har vi meget god tilgang på digitale verktøy. De eldste barna får gjøre bruk av verktøyene i ulike sammenhenger. De benytter blant annet Book Creator, og de får prøve seg på programmering med Bee-bot og Blue-bot.

QR-koder brukes mye til lek og læring. I Andungen har vi to smartboard og to Prowise -skjermer som blant annet benyttes til ulike samarbeidspill, lotto eller memory.

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. Barnehagen skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn. Det skal være plass for en åndelig dimensjon i barnehagen som må brukes som utgangspunkt for dialog og respekt for mangfold.

Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap. Barnehagen skal by på varierte impulser, opplevelser og erfaringer og omfatte lokale, nasjonale og internasjonale perspektiver. Barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet. Barnehagen skal synliggjøre et mangfold i familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen»

(Rammeplanen).

Andungen barnehage skal være et sted som fremmer vennskap og fellesskap. Barna skal oppleve å være en betydningsfull person i fellesskapet. Barn og voksne har en absolutt verdi. Barnehagen skal være preget av åpenhet og raushet der mangfold brukes som en ressurs. Barnehagen skal blant annet gjennom fagområdene jobbe med mangfold, likestilling og gjensidig respekt. Det er viktig at personalet og foreldrene går foran og fremmer mangfold og gjensidig respekt. Det er også viktig at vi samspiller med foreldrene, og at vi har åpenhet for å ta opp problemstillinger begge veier.

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling»

(Rammeplanen s.10.2017)

I Andungen barnehage gjør vi barna kjent med ulike kulturer, blant annet ved prosjekter som «Mangfold og inkludering/ samisk uke» og deltakelse

Livsmestring og helse

«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen.

Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet, jf. barnehageloven § 22.»

(Rammeplanen)

Visjon for Andungen barnehage

«ET GODT STEG PÅ VEIEN»

Visjonen bygger på:

Humor og glede: Vi ønsker å skape en hverdag fylt med nysgjerrighet, humor og glede. Aktive barn, - ute og inne.

Erfaringer: Vi vil gi barna et trygt og spennende lekemiljø, og mange muligheter til å ta i

bruk sin utforskertrang.

Raushet: Rom for alle.

Opplevelser: Vi vil gi gode og lærerike opplevelser hvor engasjerte voksne lar barna få medbestemmelse og medvirkning.

Andungen barnehage skal være et sted hvor det er rom for alle, og hvor hverdag skal preges av opplevelser, humor, latter og glede. Vi jobber med livsmestring og helse gjennom rammeplanens fagområder- blant annet gjennom gode måltider, fysisk aktivitet, snakke om ulike følelser, og ikke minst gjennom å øve seg på hvordan man forholder seg til andre barn og voksne. Barnehagen prøver å bidra til at barna utvikler et positivt selvbilde gjennom mestringsopplevelser. (Se mer utfyllende kommentarer under satsningsområder).

Vold og seksuelle overgrep

De siste årene har barnehagene i Kristiansand gjennomgått et kompetanseprogram knyttet til traumebevisst tilnærming og forebygging/avdekking av vold- og seksuelle overgrep.

Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages.

I Andungen barnehage gjør vi bruk av samtaleverktøyet «Kroppen er min» i temaarbeid med de eldste barna. Barna får mulighet til å kommunisere med voksne om krenkelser, grenser, hemmeligheter og trygghetspersoner

NY PODKAST om "Kommunikasjon og bekymringsamtaler om vold og overgrep med barn i barnehagen" – fra RVTS sør.

[LYTT til podkasten HER!](#)

Mobbing i barnehagen

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning» (Lund/Helgeland)

Alle skal oppleve et inkluderende læringsmiljø – hvor de trives og lærer.

Det er viktig at ansatte og foreldre har stort fokus på vårt psykososiale miljø i barnehagen.

I Andungen barnehage har vi utarbeidet en egen handlingsplan mot mobbeatferd.

Vi skal ha fokus på å forebygge, stoppe, håndtere eller følge opp mobbing i tråd med barnekonvensjonen og verdiene i rammeplanen gjennom:

- Arbeide systematisk med holdninger og forståelser av barns uttrykk gjennom pedagogisk dokumentasjon og analyse.
- Systematisk arbeid med barnesamtaler og foreldredialog
- Rutiner/ handlingsplan for konflikthåndtering

01.01.2021 kom det en endring i barnehageloven; Kapittel VIII som omhandler **psykososialt barnehagemiljø**.

Kapittelet inneholder:

§ 41- Nulltoleranse og forebyggende arbeid

§42- Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

§ 43- Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn

I Andungen barnehage har vi arbeidet med å utforme handlingsplaner og retningslinjer i forhold til kapittel VIII i barnehageloven. Vi har utarbeidet en plan for aktivitetsplikt i barnehagen. Aktivitetsplikten innebærer at alle voksne som jobber i barnehagen skal følge med på hvordan barna har det i barnehagen. Barnehagen har ansvar for å undersøke og sette inn tiltak når en mistenker at et barn ikke har det bra, slik at barnet igjen får det trygt og godt.

Vurdering og veien videre. Progresjonsplaner

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Personalet skal:

- oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
- planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn
- bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter
- legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter
- introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer
- sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr og gjøre disse tilgjengelig for barna.

Vi jobber mye i små grupper, hvor vi tilpasser lek, tema, litteratur og aktiviteter i forhold til barnas alder.

Dette barnehageåret vil turene til Bragdøya gå i aldershomogene grupper.

Satsningsområder i Andungen barnehage 2021-2022

Kompetanseutvikling for personalet:

For at Andungen barnehage skal være en lærende barnehage er det viktig med kompetanseutvikling for personalet. Ved å tilby kompetanseheving for personalet- øker vi kvaliteten i barnehagen.

Barna skal møte trygge voksne som viser at de bryr seg og ser barna!

Kompetanseheving er med på å videreutvikle personalet – både individuelt og som team.

Dette barnehageåret har vi følgende fokus:

- REKOMP (Regional kompetanseheving i Kristiansand) Kompetanseheving for hele personalgruppen. Tema for kompetansehevingen blir klar etter kartleggingen (Udir-ståstedsanalyse). Fokus er å heve kvaliteten i alle barnehagene.
- SAKOM
- Styrerutdanning for en pedagogisk leder
- ABLU- arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning for en assistent.
- Fagprøven for assistent?
- Førstehjelpskurs
- Kurs i Livredning
- Arbeid med tema innenfor Rammeverket.

Rammeverket er et verktøy for utvikling av kvalitet og mestring i hele oppvekstsektoren i Kristiansand. Det bygger videre på det arbeidet som er gjort, både i Inkluderende Læringsmiljø og i FLIK. Rammeverket skal hjelpe oss å ha et felles formål, felles verdier og en felles retning i arbeidet vårt. Det er også et utgangspunkt for hvordan vi kan jobbe for å undersøke, analysere, videreutvikle og planlegge egen praksis. Rammeverket skal bidra til større sammenheng, internt på den enkelte barnehage, mellom ulike barnehager, og også mellom ulike deler av oppvekstsektoren; barnehager, skoler, SFO, helsetjenester, støttetjenester, administrasjon og politikere.

PEDAGOGISK ARBEID

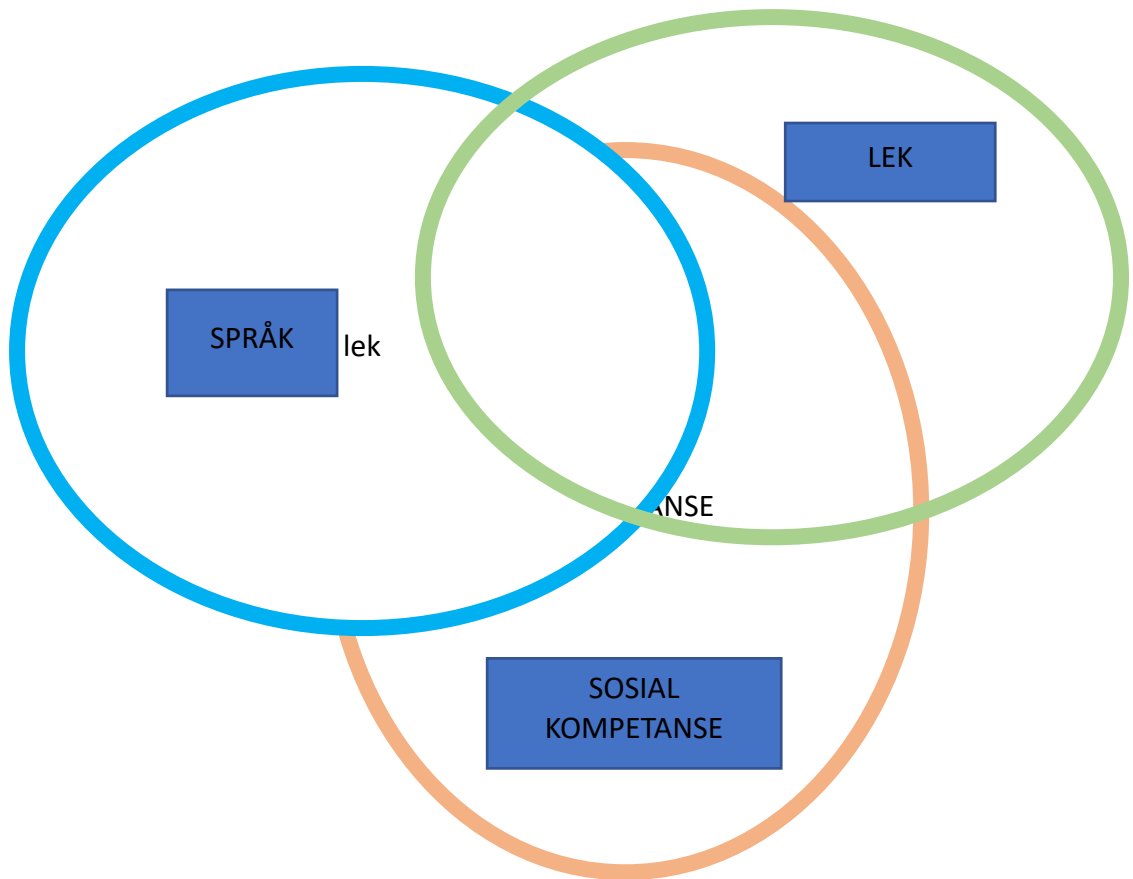
BARNEHAGEÅRET 2020-2021

Dette barnehageåret blir spesielt på grunn av korona-epidemien. Av smittevern hensyn må vi jobbe i kohorter avdelingsvis. Det medfører at vi ikke får jobbe aldershomogent på tvers av avdelingene, slik som vi har tradisjon for. Det hersker mye usikkerhet om hvor lenge vi vil ha «korona-tilstander» i Norge, så vi har derfor besluttet at vi i inneværende barnehageår bare skal jobbe avdelingsvis. Det vil si at vi opprettholder de aldershomogene gruppene: Tigre, Vetter og Eventyrskrinet- men at det pedagogiske arbeidet skjer på hver enkelt avdeling, slik at barna ikke blir blandet på tvers av avdelingen.

Vi vurderer mulighetene til å ha noe felles opplegg for førskolebarna noen fredager i måneden. Dette må vi vurdere etter hvert som vi ser utviklingen på epidemien. Vi har tema/fagområder som førskolebarna skal igjennom i tillegg til tema i våre satsningsområder:

- Kroppen er min
- Tarkus- trafikkopplegg
- Henry – førstehjelpskurs
- Svømmeopplæring
- Skrivedans
- Tigerkoret
- Overnatting i barnehagen?
- Arrangere kulturkafe

Dette er FUNDAMENTET i barnets utvikling:

Vi har delt det planlagte pedagogiske arbeidet inn uken på følgende måte:

MANDAG	TIRSDAG, ONSDAG, TORSDAG	FREDAG
--------	--------------------------	--------

<p>1-3 år: Kanin og Pinnsvin</p> <p>3-5 år: «Hjerteprogrammet</p>	<p>Bærekraftig utvikling. Livsmestring og helse</p> <p>Tirsdag: Vettene Bragdøya</p> <p>Onsdag: Eventyrskrin reiser til Bragdøya (annenhver uke)</p> <p>Torsdag: Tigrene til Bragdøya</p>	<p>Språkdag. Fokus på «Språkløyper», «Bravoleken» høytlesning, spill, eventyr og drama</p>
---	--	--

SOSIAL KOMPETANSE-

KANIN OG PINNSVIN (1-3 års gruppene)

“De 10 små venner” bøkene av Linda Palm
 Når vi har hjertesamling på småbarnsavdelingene Andemor og Lille And bruker vi det pedagogiske verktøyet Kanin og Pinnsvin, som er to hånd-dukker, i tillegg til ett sett med 10 – små venner bøker.

Dette

er bøker med fl otte illustrasjoner og tekst som tar opp temaer som berører barna i deres hverdag, både i barnehagen og hjemme.

De lærer oss om ulike følelser

og hvordan vi skal være mot hverandre. Fortellingene handler om: å dele, å samarbeide, å snakke om det, å si unnskyld, å vente på tur, å vise følelser, å spre glede, å lytte og bli enige, å si stopp og å roe seg ned. Vi bruker hånd-dukkene når vi dramatiserer fortellingene for barna og gjør aktivt bruk av bøkene både i samlingsstund og ellers når vi ønsker. Dramatiseringen er særlig effektiv og barna får en magisk opplevelse når de ser hva som skjer mellom de to vennene.

«HJERTEPROGRAMMET»: (3- 5 år)

“Hjerteprogrammet” er et verktøy som er utarbeidet av Aschehoug og Læringsverkstedet. Hjerteprogrammet er et hjelpemiddel for å sette fokus på arbeidet med sosial kompetanse og vennskap. Opplegg og aktiviteter skaper en systematisk oppbygging fra det enkle til det mer komplekse (Jeg, du og vi). I Andungen tilpasser vi opplegget etter vårt behov.

SPRÅKUTVIKLING

Språkløyper

«Språkløyper» er et undervisningsopplegg som er utviklet av Universitetet i Stavanger, og som Udir har gjort til en av sine kompetanseprogrammer.

Målet med denne kompetanseutviklingspakken er å styrke barnehagens daglige arbeid med barnas språklæring gjennom ulike leseaktiviteter.

I Andungen barnehage opplevde vi for noen år siden at høytlesningen ble nedprioritert. Vi vet ut fra forskning hvor viktig høytlesning er for barns ordforråd og språkutvikling generelt. Vi valgte derfor å sette fokus på høytlesningen gjennom arbeid med «Språkløyper». Gjennom arbeid med kompetanseutviklingspakken får barnehagepersonalet:

- Økt kunnskap om barns språklæring
- Erfaringer med og kunnskap om hvordan ulike måter å lese på kan brukes som redskap i arbeidet med barnas språk
- Trygghet i pedagogiske valg for å lykkes med lesing for alle
- Gjennom dette undervisningsopplegget tilegner personalet seg kompetanse om barnets språkutvikling og ulike måter å lese for og kommunisere med barna.

HØYTLESNING FOR BARNA ER VIKTIG!

For mer informasjon se: sprakloyper.no

BRAVOLEKEN

I Andungen bruker vi aktivt Bravoleken som et pedagogisk verktøy for de minste barna og for barn som trenger språkstimulering.

Bravoleken er utviklet av Intempo som et språkstimulerende verktøy og kan brukes i samlingsstunder eller i små grupper. Intensjonen med Bravoleken er å skape et bedre ordforråd, større begrepsforståelse og tryggere språklig bevissthet. Den vil også stimulere det motoriske igjennom terningen som følger spillet. I mellom hver språkstasjon vil denne bli kastet og barna vil få flere motoriske utfordringer. Gevinsten med Bravoleken vil være at kommunikasjon, lek og vennskap vil flyte lettere. Bravo er spesielt utviklet for barnets tre første leveår.

BÆREKRAFTIG UTVIKLING. LIVSMESTRING OG HELSE

(TIRSDAG, ONSDAG, TORSDAG):

Barnehagen har en viktig oppgave for å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn.

«Barn skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen»

(Barnehageloven, formålsparagrafen)

Definisjon:

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.

Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt.

Rammeplanen s. 10:

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det».

Det handler om menneskelig utvikling og vårt forhold til hverandre, hvilke verdier vi ønsker skal prege samfunnet, og hvordan vi omgås det faktum at vi både er en del av naturen avhengig av den.

Barnehagen jobber for å gi barna kunnskap og holdninger som bidrar til miljøtiltak lokalt. Vi setter ord på at våre handlinger også har konsekvenser for situasjonen nasjonalt, globalt – og for framtiden.

FN har satt opp 17 bærekraftsmål. Dette barnehageåret setter vi fokus på:

Bærekraftsmål 14: Livet i havet

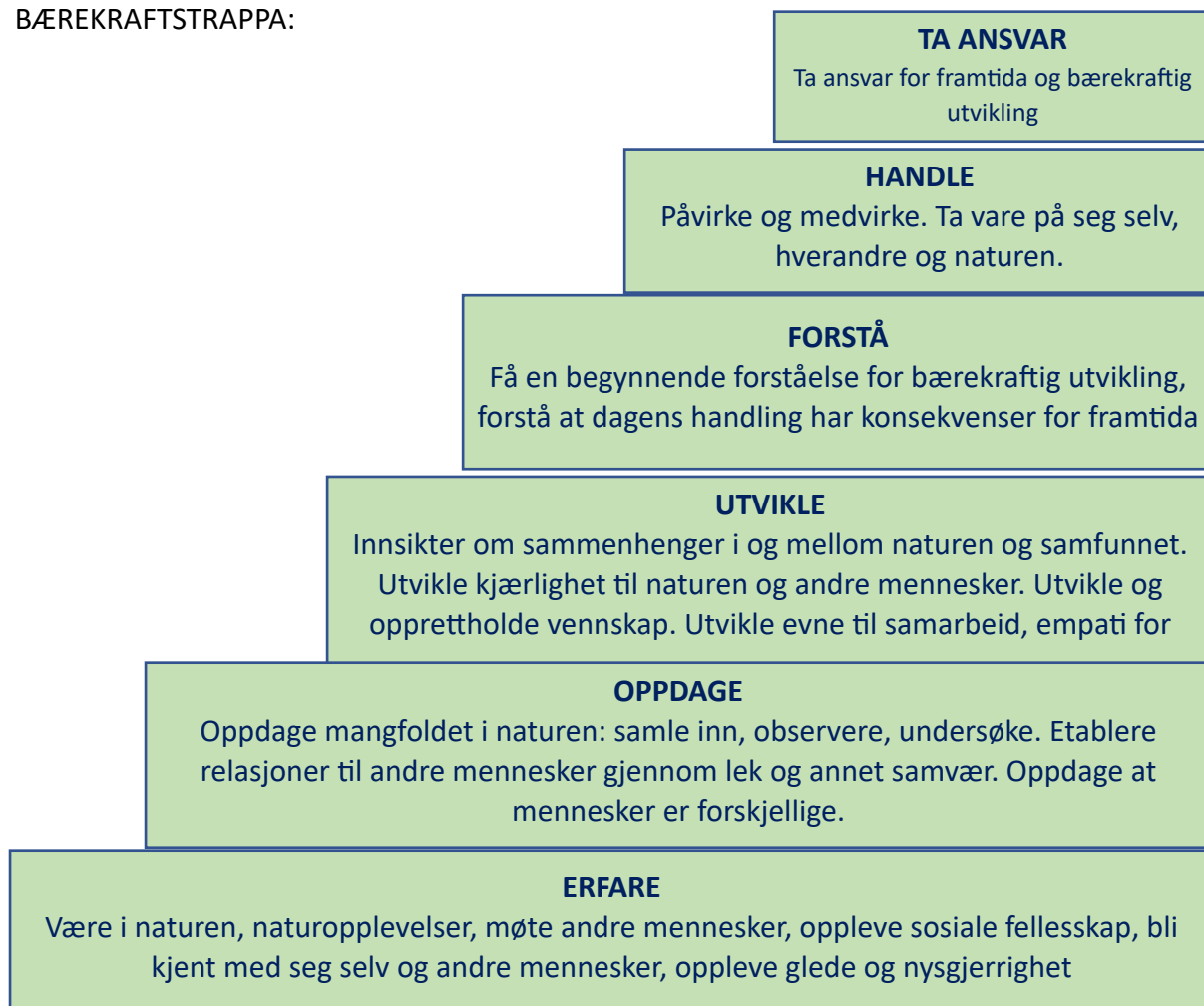
Bærekraftsmål 15: Livet på land

Bærekraftsmål 3: God helse og livskvalitet

I tillegg til å jobbe med disse 3 bærekrafts målene så vil vi gjennom hele året jobbe for å holde fokus på hva som er godt for miljøet lokalt og globalt.

Barna skal møte naturen som en viktig forutsetning for liv, mat og helse. Dette innebærer at barna får anledning til å utvikle kunnskap om, respekt for og være i samspill med både medmennesker og natur. Barnas sosiale verden er også bærekraftig gjennom å erfare vennskap, gjennom å erfare å bli respektert, gjennom å få en grunnleggende følelse av å ha betydning i et sosialt fellesskap.

BÆREKRAFTSTRAPPA:

Bærekraft:

Hvordan vil vi jobbe med bærekraftig utvikling i Andungen barnehage?

Gjennom turer i naturen, lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter ønsker vi gi barna gode opplevelser, kompetanse, erfaringer og holdninger som støtter opp om forståelsen om at vi må ta vare på naturen og de rundt oss, slik at vi og

generasjoner etter oss får dekket våre grunnleggende behov. Vi ønsker å så noen frø /tanker, slik at barna reflekterer videre. Barnehagen legger grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna gjør erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. Barna får naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold. Barna opplever tilhørighet til naturen.

Vi jobber prosessorientert- det vil si at vi bygger videre på barns engasjement og interesse.

Områder/tema vi ønsker å sette fokus på:

Livet i havet:

- Vi følger en fisk/ et dyr i havet gjennom hele året
- Sjøppel i havet- hva kan skje?
- Hvordan lever fisk/ dyr i vann? Sover fisken?

Livet på land- og i luften:

-
- Vi følger en fugl gjennom hele året
- Vi følger et krypdyr/innsekt gjennom hele året
- Hvilke dyr har vi i nærmiljøet vårt?
- Har dyrene det fint i vårt nærmiljø?
- Hvordan lever de ulike dyrene?
- Hvor er fuglen, krypdyret, insektet når det er vinter
- Biologisk mangfold

Miljøbevissthet/ fokusområder:

- Sunt kosthold, mat og matsvinn
- Gjenvinning
- Hva er forurensing?

- Kompostering
- Sjøppelsortering
- Gjenbruk – vi ønsker å opprette en «byttestasjon», eventuelt en FB-side?
- Vi engasjerer oss i følgende happeninger:
  - Rajshahi-aksjonen 14.- 21. oktober
  - Strandryddedagen
  - Jordens dag – 22. april
  - Verdens miljødag – 5. juni
  - Slukke lys-dagen
  - Hold Norge ren -aksjonen

Livsmestring

«Livsmestring handler om å imøtekomme barns behov for lek, trygghet og mestring i hverdagen. De gode erfaringene barn gjør i møte med andre barn og sensitive ansatte vil bidra til at robusthet, trygghet og motstandsdyktighet vil øke».

Drugli & Lekhal

Sang:

«Det er godt å ha någen»

https://www.youtube.com/watch?v=pSd_vMUwpBk&t=148s

Under dette temaet – som vi for øvrig samkjører med bærekraftig utvikling)- vil vi ha fokus rettet mot:

- Fysisk helse: Bevegelse, trening, søvn/hvile, sunt og godt kosthold.
- Respekt for egen og andres kropp. «Kroppen er min»
- Psykisk helse: God selvfølelse, mestring, empati, trygghet, inkludering, verdifull i fellesskapet.
- Barn og Miljø: Forebygge krenkelser, mobbeatferd. (Jfr. kap. 8 i barnehageloven).

Vi setter fokus på at det å ha god helse er bærekraftig i seg selv.
Vi bevisstgjør barna på hva som skjer i kroppen når vi spiser for mye godteri og usunn mat?
Og hva skjer med kroppen vår hvis vi ikke er i aktivitet/ bruker den?